

Donderdag 14 januari 1915 – ochtendeditie

Belgische vluchtelingen.

De consul-generaal van België te Amsterdam bericht dat zal worden overgegaan tot de uitbetaling van de gelden, waarop de families van bij het Belgisch leger dienende miliciens recht hebben ingevolge de wet van 30 augustus 1913 en van de wet van 4 augustus 1914.

Rechthebbenden moeten zich ter verkrijging daarvan vooraf laten inschrijven in de daarvoor bestemde registers. De rechthebbenden zullen moeten voorzien zijn van hun identiteitskaarten alsmede van een bewijs van de gemeentelijke overheid vermeldende de datum, waarop zij zijn ingeschreven.

De oorlog.

Aan de correspondentie van een Belgisch ziekenverpleger wordt het volgende ontleend:

Zojuist kom ik van Mardijk, een plaatsje bij Duinkerken, aan de kust, waar acht dagen lang een zwaar en pijnlijk werk mijn deel was. De scholen en openbare gebouwen en enige particuliere woningen zijn hier ingericht tot hospitaal. In de school liggen thans behoorlijk gescheiden en verzorgd, 123 tyfuslijders, 47 Fransen, 16 Engelsen en 60 Belgen. In het liefdehuis liggen er nog 76 en in het hotel Le Lion 19. Met 10 verplegers hebben we 123 lijdens te verzorgen. Een van mijn medeverplegers, de heer Jan Sleuwen uit Brussel is gisteren aan tyfus gestorven. Het weer is afschuwelijk slecht. Door de regen heerst aan het front betrekkelijke rust. De loopgraven dreigen vol modder te lopen, voor zover zij niet reeds half onder water staan.

Men meldt ons:

De heer Victor de Lille, bekend voorstander der Vlaamse beweging, uitgever en redacteur van "Het Getrouwe Maldegem" te Maldegem, is door de Duitsers gevangen genomen. Waarheen hij gebracht is weten zijn verwanten, die in Zeeuws-Vlaanderen vertoeven, niet.

Zaterdag zijn 38 te Brussel gevangen genomen Engelsen onder militair geleide te Aken aangekomen.

Donderdag 14 januari 1915 – avondeditie

Levensmiddelen voor België.

Van morgen af zal de Staatsspoor dagelijks een extra goederentrein laten lopen van Rotterdam naar de Belgische grens voor vervoer van levensmiddelen bestemd voor Luik.

De oorlog – Van de Zeeuws-Belgische grens.

Onze bijzondere correspondent meldt uit Sluis:

Voortdurend uitbreiding van de versterkingen langs onze grenzen; leegpompen van het bezette gebied door rekvisities, vóór de 15^e dezer de bepaling ingaat, dat wat er opgeëist wordt, zal worden betaald. Op deze beide motieven komen de berichten neer, die wij hier inwinnen en die wij veelal met eigen oren en ogen kunnen controleren. Zo worden in Westkapelle meer en meer kanonnen bijeengebracht. Zo worden telkens nieuwe dorpjes in de omtrek bezet door uhlanen met nieuwe kanonnen, te plaatsen langs het strand, om zich zo goed mogelijk te verdedigen tegen een nog altijd zeer mogelijk geachte Engelse landing. Deskundigen verzekeren echter, dat heel deze verdedigingslinie, waarlangs de Duitsers zich

vaster en vaster ingraven, toch geen ernstig beletsel kan zijn voor een Engels eskader om, onder bestrijking van het machtige en verdragende scheepsgeschut, zijn troepen te ontschepen.

Maar waarom dan die krachtsontwikkeling langs onze grens van Zeeuws-Vlaanderen? vraagt men zich af. Zou de Duitse staf nog altijd rekening houden met de mogelijkheid dat Engeland, dat immers ter handhaving van de neutraliteit der kleine staten de oorlog aanvaardde, toch onze Schelde tracht te forceren om het Duitse leger in de rug te vallen?

Hoe het zij, de toenemende versterking langs onze grens, die door de Duitse wachten dichter en dichter bezet wordt, is zeer opmerkelijk. Nu weer zijn er kanonnen opgesteld langs de weg van Westkapelle naar Hoeke, dat aan het kanaal Sluis-Brugge ligt en de nachtelijke signalen met blauwe lichten uit de duinen wijzen op een onafgebroken actie.

En dan rekvisitioneren tot het uiterste! Zaterdag werd van de stad Brugge de levering geëist van driehonderdduizend flessen wijn over de maanden januari en februari. Zowel Bordeaux als Bourgogne en Champagne. De flessen moeten tenminste driekwart liter inhouden. En wanneer de merken en de kwaliteit niet tot genoegen van de officieren zijn, zal de ganse voorraad van al die sedert jaren met zoveel toewijding onderhouden kelders in beslag genomen worden. Vervolgens worden er, zegt men, onder meer piano's gerekvisitioneerd voor in de loopgraven. En in Heist zijn de koperen knoppen van de deuren genomen om in Duitsland te worden gesmolten. Ik verneem nu ook van enkele fabrieken, waarvan de machinerieën worden afgebroken en weggevoerd. In Gent zouden de enorme voorraden grondstoffen en producten van de kunstmestfabriek Moreelse in beslag genomen zijn. En talrijk zijn de klachten van de enkele mensen, die op hun paspoorten de grenzen

overgaan, dat de Duitsers bij het fouilleren op hen gevonden goudgeld inwisselen voor papier.

Of dit alles een gevolg zou wezen van de economische toestand in Duitsland, die toch wel zwaarder schijnt te lijden onder de uitputtende oorlog dan wij uit Duitse brieven en gecensureerde Duitse kranten vernemen? Gisteren kreeg ik inzage van een correspondentie uit Hamburg, waarin een welgesteld industrieel onder meer schrijft: “De levensmiddelen worden hoe langer hoe duurder, zodat de mensen van alle standen genoodzaakt zijn zich tot het uiterste te bezuinigen.” In brieven van Duitse soldaten uit de loopgraven een de IJzer las ik, dat de jongens daar gebrek hebben aan vet, wat zij zozeer behoeven voor hun weerstandsvermogen tegen de koude. Ze vragen om hun in de halfpondspakken vooral boter te zenden, en spek, want dat krijgen ze nooit. Zij moeten hun brood droog eten.

Een Duits zeeofficier, die op de Goeben diende, schrijft over de geestdrift van de Turken voor deze “heilige oorlog”: “Zij kussen de kanonnen en vereren ons Duitsers als halfgoden.” Maar met dat al is er van de triomfantelijke toon der eerste tijden in de brieven en de gesprekken der Duitsers weinig meer te bespeuren. Een Duitse dame schrijft uit een grote stad: “Van de geestdrift op straat, van het gezang en gejuich in de koffiehuisen merkt men niets meer. Maar bij iedere dienst zijn al de kerken barstensvol met mensen, die bidden voor hun betrekkingen in de oorlog”.

Gisteren sprak ik een zeer bezadigd, wetenschappelijk man uit een der bezette steden van West-Vlaanderen. Zelfs in gezelschap van zijn gevluchte landgenoten hier verheelde hij niet zijn bewondering voor de eensgezinde kracht van het Duitse volk in deze oorlogstijd. In zijn huis worden voortdurend Duitse officieren ingekwartierd, met wie hij dan ernstige gesprekken pleegt te voeren. Drie maanden geleden, zo

vertelde hij, was hun geloof in de Duitse victorie te goeder trouw, rotsvast. Hun gedachten waren steeds in de toekomst bezig: als heel Vlaanderen en Nederland Duits gebied zouden wezen, ter wille van de heerschappij op de Noordzee. De Waalse gewesten zouden Belgisch blijven, maar “Vlamingen en Nederlanders waren immers zozeer aan de Duitsers verwant, dat zij van nature bij hen behoren.” Sic!

In hun oppervlakkige gesprekken blijft hun vertrouwen op de overwinning ook nu nog doorklinken, maar als zij onder een goed glas wijn intiemer worden, komt hun twijfel boven: “Over de IJzer komen wij niet, Calais in onbereikbaar geworden en het oorspronkelijk plan om het Kanaal halverwege met ons zware geschut te bestrijken en voor de andere helft te bestoken met onze duikboten en onze luchtvloot is dan ook opgegeven.”

Dezelfde twijfel nam ik vrijwel als regel waar in mijn gesprekken met Duitse soldaten op onze grenzen. Ik heb de laatste dagen veel met uhlanen gesproken en haast zonder uitzondering zijn ook de kloeke kerels van dit Potsdamse keurkorps zeer vermoeid en terneergeslagen. Zij hebben deelgenomen aan de eerste opmars naar Parijs en de mislukking daarvan, “nadat de Fransen eindelijk onze kleine minderheid hadden ontdekt”, was een teleurstelling geweest, waarvan zij niet zijn gekomen. Het laatst hadden zij gevochten bij Duinkerken en de verschrikkingen van de strijd daar in de loopgraven hebben de meesten zo gedemoraliseerd, dat zij er met een nerveuze gejaagdheid telkens overheen praten om er niet aan terug te denken. “Doorbreken is onmogelijk, als cement zo onwrikbaar staan de muren over elkaar. Ons leger heeft nu al zeshonderdduizend mannen verloren. Ik heb een geluk uit duizenden gehad, want ik ben nog niet gewond geweest. Hoe weinigen delen dat lot met mij. Maar wat staat ons verder te wachten!” Moe en lusteloos, met hun bezorgde gezichten, stonden zij geuwend te

hangen over de grensversperring in het drassige land. De schemering viel vroeg, omdat het weer regende. “En dan altijd in dit ellendige land die modder en die natte winden, waaronder we veel meer lijden dan onder het vijandelijke vuur!” Een jonge vrijwilliger, een knaap nog, in de branie van zijn slanke, sluitende uniform, stak de handen diep in zijn zakken en maakte een paar danspassen op zijn zware oorlogslaarzen, waarvan de kappen tegen elkander klopten. Hij was de enige montere onder zijn sombere makkers. “Het is hier een mooi land” vond hij “met die wilgenbomen en de krekens en plassen. Ik heb al verscheidene vissen horen springen. Als het vrede is, kom ik hier met mijn hengel terug en met mijn meisje, om haar op die meertjes te roeien in de maneschijn.” En hij sloeg zijn armen uit en omhelsde het donker.

Toch was die tengere jongen in Frankrijk ook reeds gewond geweest. “Maar, zegde hij, de wonden genezen zo snel, zelfs als het gebeente kapot is geschoten. Na drie weken was mijn schouder weer helemaal klaar. En wat zal je veel klagen. Het is zoals het is. En in elk geval is het hier veel warmer dan in het oosten, in de vastgevroren sneeuw ...”

“Nog ellendiger dan hier in het slijk is anders niet goed denkbaar!” geeuwde een reus van een kerel. “En hoeveel jaren zullen er niet nodig zijn, om in dit armzalige land al die vernielingen weer te herstellen. Als er aan deze oorlog ooit een einde komt ...”

Het zielige Belgische dorpje met zijn kleine speelgoedtoren verzonk meer en meer in de angstbeklemming van het duister. De simpele mensjes, die in hun afgelegenheid nooit vreemden zagen, zitten daar nu onder de bezetting van die gevreesde ruiters bevend weggekropen. Waar zij een leven lang voor werkten, hun vee, hun paarden, hun hooi, hun graan, het is alles opgeëist tot het uiterste punt en over de grens mogen ze niet eens meer uit hun rattenvaal

weg. Onder ernstige bedreigingen heeft de ritmeester hun vóór alles verboden om met de Hollanders te spreken. En dan komen de overheersers, die in hun bedden slapen, die hun plaatsen innemen aan de haard, bij wijze van gunst aandragen met kolen, om het vuur aan te steken, met het vlees van hun dieren, met hun aardappelen, met het brood, gebakken van hun graan, en als ze de aardappelen voor hen willen koken en de biefstukken voor hen braden, wel, dan krijgen ze als beloning er ook wat van mee.

Heel gedwee, nog maar vriendelijk met een haat, die ontroerend is van verkropt leed, voldoen ze haastig aan de bevelen der machtige overweldigers.

Uit België.

De Duitse gouverneur-generaal in België, generaal von Bissing, heeft de 10^e dezer de volgende bekendmaking doen verspreiden:

Volgens betrouwbare inlichtingen bevindt zich in België nog een tamelijk groot aantal wapens. Ik verzoek derhalve de bevolking van België hierbij, vóór 15 januari, de wapens en schietvoorraad, van alle soort, die zij nog in haar bezit heeft, op het gemeentehuis af te geven.

Volgens deze beschikking gelden als wapen:

Allerhande vuurwapens, als daar zijn krijgsgeweren, jachtbussen, jachtgeweren, stokgeweren, pistolen, revolvers, luchtgeweren, uitgezonderd de wapens met kunst- of antiquarische waarde.

Als schietvoorraad (munitie) gelden krijgspatronen van alle soort, jachtpatronen (kardoezen), zowel in delen als volledig.

Wie binnen de gestelde tijd wapens inlevert, blijft niet alleen straffeloos, maar bekommt voor elk ingeleverd krijgsgeweer en voor

elke soldatenbajonet, ook zulke die op de slagvelden opgeraapt werden, een som van 1,50 F, door bemiddeling van het gemeentebestuur door de krijgskas uitbetaald.

Alle in bijzonder bezit zijnde jachtwapens, stokgeweren, enz., moeten de naam van de bezitter dragen en worden tegen ontvangstbewijs van de burgemeester afgeleverd. Zij blijven zijn eigendom en worden hem na het ophouden van de oorlogstoestand teruggegeven.

Na 15 januari wordt daar, waar enige verdenking bestaat, onverbiddelijk huiszoeking gehouden, de gevonden wapens worden aangeslagen en de eigenaars volgens de krijgswetten streng gestraft.

Roosendaal-Antwerpen.

Men deelt ons mede, dat er van zaterdag 16 dezer af maar één trein per dag zal vertrekken van Roosendaal naar Antwerpen, en wel de trein van 14 u 30. De ochtendtrein van 11 u 30 komt te vervallen.